



Павло В'ячеславович **ВОВК**

голова Окружного адміністративного суду Києва

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8187-1849>

e-mail: [VovkPC@gmail.com](mailto:VovkPC@gmail.com)

## СПЕЦИФІКА ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ ОСОБЛИВИХ ПРОВАДЖЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: НА ПРИКЛАДІ СПРАВ ЗА ЗВЕРНЕННЯМ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ

*Справи за зверненням податкових органів, передбачені ст. 283 КАС України, становлять самостійний різновид судової процесуальної форми адміністративного судочинства. Відсутність у таких справах спору про право дозволяє цей тип провадження віднести до непозовного. Особливості процесуальної форми відбиваються у формі звернення, строках, обмеженні процесуальних повноважень суду на стадії відкриття провадження, доказовій діяльності, судових рішеннях. Загальне позовне і непозовне провадження за зверненням податкових органів співіснують як альтернативні форми судової легалізації застосування обмежувальних заходів.*

**Ключові слова:** адміністративне судочинство, непозовне провадження, процесуальна форма адміністративного судочинства, особливі провадження в адміністративному судочинстві, справи за зверненням податкових органів

### ВСТУП

Незважаючи на урізноманітнення форм і способів захисту і поновлення порушених прав приватних осіб у публічно-правовій сфері, адміністративне судочинство беззаперечно залишається провідним механізмом, який гарантує найвищий ступінь захисту. Водночас суттєві зміни, що відбуваються у публічно-правовій сфері, урізноманітнення і ускладнення спорів, що в ній виникають, вимагають оновлення процесуальної форми адміністративного судочинства. Незважаючи на те, що ст. 12 КАС України єдиною процесуальною формою розгляду і вирішення адміністративних справ визнає позовне провадження, аналіз положень, які встановлюють особливості здійснення судочинства в окремих категоріях справ, дозволяє зробити висновок про існування окремих утворень, які не відповідають її визначальним ознакам. Єдиність процесуальної форми порушується існуванням справ, не пов'язаних зі спором про право. Таких справ не багато, але, зважаючи на специфіку конфігурації публічно-правових спорів, можна припустити, що вони мають потенціал подальшого розширення, виходячи із загальної тенденції посилення судового контролю за діяльністю суб'єктів владних повноважень. Прикладом таких справ є справи, передбачені ст. 283 Кодексу адміністративного судочинства (КАС) України. У цьому дослідженні ми з'ясуємо характерні особливості процесуальної форми розгляду справ за зверненням податкових органів.

Питання про зміст і характер процесуального оформлення діяльності адміністративних судів в Україні, а також удосконалення правового забезпечення процесу розгляду та вирішення справ адміністративної юрисдикції були предметом дослідження у працях окремих вітчизняних учених: В.Б. Авер'янова, В.М. Бевзенка, Ю.П. Битяка, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, О.В. Кузьменко, Д.М. Лук'янець, О.І. Миколенка, О.В. Музи, Ю.С. Педька, В.Г. Перепелюка, М.М. Тищенко та ін. Деякі різновиди адміністративних проваджень

досліджено у роботах Д.В. Роженка, М.І. Цуркана (письмове провадження), Д.В. Кузнецова (скорочене провадження), І.В. Завальнюка (спрошене провадження), М.М. Аракеяна, О.В. Бачернікова, О.А. Журавського, В.О. Коваль, К.В. Мінаєвої, Я.С. Рябченка, Т.М. Савон, М.І. Смоковича (особливі провадження) та ін. Однак рухливість меж адміністративного права, його гуманізація дає підстави для перегляду догматичного контексту змісту адміністративної процесуальної форми, спонукає до роздумів стосовно уніфікації та диференціації процесуальної форми адміністративного судочинства, виокремлення специфічних рис процесуальної форми окремих проваджень.

**МЕТА** роботи – з'ясування специфіки та особливостей процесуальної форми особливих проваджень в адміністративному судочинстві на прикладі справ за зверненням податкових органів. Досягнення зазначеної мети можливе за умови встановлення правової природи справ за зверненням податкових органів, визначення спільних й відмінних рис із іншими не позовними провадженнями, а також моделювання напрямків їх подальшого розвитку.

### МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічну основу дослідження становить система філософських, загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, характерних для правової науки взагалі, та адміністративного судочинства, зокрема. Застосування системи цих методів зумовлено специфікою порушеної проблематики та дозволило забезпечити достовірність отриманих результатів, коректність сформульованих висновків, вирішення окреслених задач та досягнення поставленої мети. Концептуально наше дослідження виходить насамперед з діалектичного підходу, що дозволяє розглядати явища в їх динаміці та взаємозв'язку з об'єктивними реаліями сьогодення. Діалектика як метод є не формальною сукупністю певних принципів, а їхньою системою, поданою у формі моментів живого руху мис-

лення, серед яких основними є початок, поступальність, кінцевий результат. Застування саме діалектичного підходу до дослідження процесуальної форми дозволить всебічно проаналізувати цю категорію. Крім того, використано формально-догматичний метод (завдяки якому досліджено спеціалізовану літературу на нормативно-правові акти), метод класифікації (дозволив виокремити особливі неперозовні провадження в адміністративному судочинстві), логічні методи аналізу та синтезу, системно-структурний метод, порівняльний методи (застосовувався у дослідженні норм КАС України та Цивільного процесуального кодексу (ЦПК) України та порівнянні неперозовного провадження у цивільному та адміністративному судочинстві).

## РЕЗУЛЬТАТИ

Тісний зв'язок цивільного і адміністративного процесів, зумовлений єдиною логікою розвитку змагального судового процесу, ставить питання про можливість розгляду особливих неперозовних проваджень адміністративного судочинства у контексті аналогічних різновидів цивільної процесуальної форми.

Здійснений нами аналіз норм КАС і ЦПК України дозволив дійти висновку, що загальні ознаки неперозовних цивільних проваджень загалом відповідають двом категоріям справ адміністративної юрисдикції: 1) справи за зверненням Служби безпеки України із включення фізичних осіб, юридичних осіб та організацій до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або до яких застосовано міжнародні санкції, виключення фізичних осіб, юридичних осіб та організацій з такого переліку та надання доступу до активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням (ст. 284); 2) справи за зверненням податкових та митних органів (ст. 283). Це дозволяє говорити про те, що досліджувані провадження адміністративного судочинства можуть бути визначені як неперозовні. Водночас очевидного зв'язку з окремим чи наказним провадженням цивільного судачинства процесуальна форма розгляду і вирішення зазначених категорій адміністративних справ немає.

Зазначимо, що неперозовні провадження є надбанням саме змагального судового процесу. Їхній розвиток є відбиттям пошуку оптимізації процесуальної форми, зокрема, можливостей її спрощення і приведення у відповідність завданням, що вирішуються в ході легалізації неоспорюваних фактів. Справи, неперозовні зі спором про право, у цивільних дослідженнях історичного спрямування розглядають як результат розширення меж державного контролю над суспільним життям, оскільки об'єктивно існуючі процеси життєдіяльності людини і суспільства потребували встановлення юридичних фактів, які давали б підстави для виникнення конкретних, переважно майнових, прав особи в майбутньому [1, с. 22; 2, с. 152]. Еволюційний розвиток неперозовних проваджень у цивільному процесі, які тривалий час розвивалися в різних історичних та соціально-політичних контекстах, дозволив поступово викристалізувати два типи неперозовних проваджень: наказне і окреме. І незважаючи на те, що ці типи провадження характеризуються найбільшою «рухомістю» процесуальної форми й змінюваністю сфери

поширення, цивільністичною доктриною загалом сформовано їх теоретичні засади, незважаючи на те, що дискусії з окремих питань прояву їхньої сутності все ще продовжуються.

Спільною рисою наказного і окремого провадження у цивільному процесі вважається відсутність спору про право. Так, суд не може розглядати справу в порядку окремого провадження, якщо із заяви вбачається спір про право [2]. Згідно з ч. 1 ст. 293 ЦПК України окреме провадження – це вид неперозовного цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав, свобод та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав, або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав.

Відповідний порядок застосовується, зокрема, якщо встановлення такого факту не пов'язується з подальшим вирішенням спору про право. Юридичні факти може бути встановлено лише для захисту, виникнення, зміни або припинення особистих чи майнових прав самого заявника [3].

Водночас їх загальна спрямованість цілком вкладається у завдання суду здійснити захист інтересів учасників цивільних правовідносин шляхом встановлення фактів, що стосуються уточнення правового статусу особи чи майна. Наявність чи відсутність прав у зацікавлених осіб під час здійснення неперозовних проваджень перебувають поза межами предмету розгляду судом, тому вважається, що справи неперозовного провадження є нескладними, а процесуальний порядок їх розгляду і вирішення – спрощеним [4, с. 34]. Водночас наказне й окреме провадження мають і досить суттєві відмінності, які дозволяють розглядати їх як два самостійні різновиди неперозовного провадження.

За виключенням окремих доповнень і уточнень процесуальні сходяться у визначенні окремого провадження як виду неперозовного цивільного судачинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав, свобод та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав. Систематизація наявних підходів до визначення сутності цього різновиду неперозовного цивільністичного провадження дозволяє виокремити такі його ознаки: 1) відсутність спору про право, яке не виключає наявності спору про факт; 2) об'єкт судового захисту – охоронюваний законом інтерес як потреба та прагнення користування конкретним матеріальним та (або) нематеріальним благом; 3) захист охоронюваного законом інтересу здійснюється судом шляхом ухвалення рішення про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав, свобод та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності, чи відсутності неоспорюваних прав [5, с. 91-92]; 4) спрощення процесуальної форми; 5) необмеженість кола справ, до яких можуть застосовуватися правила окремого провадження.

Наказне провадження порівняно з окремим характеризується значно вужчим колом питань, що може бути вирішено у судовому порядку із застосуванням цієї процесуальної форми, і набагато гострішими суперечками стосовно визначеності його правової природи. Серед дослідників, які заперечують можливість розгляду наказного провадження як самостійної процесуальної форми непозовного провадження цивільного судочинства сформульовано такі підходи до розуміння його правової природи: 1) допоміжна, факультативна, альтернативна стадія цивільного судочинства [6, с. 561]; 2) процедура прийняття розпорядження судді, не пов'язана зі здійсненням правосуддя [7, с. 73-74]; 3) до процесуальна процедура, що здійснюється суддею з метою прискороного захисту права заявника і встановлення спірності чи безспірності пред'явленої вимоги [8]. Натомість чимало фахівців розглядають наказне провадження саме як різновид непозовного провадження, включений в структуру цивільного процесу. Серед запропонованих визначень найбільш точним видається подання наказного провадження як самостійного, спрощеного особливого виду цивільних проваджень, де заявник, використовуючи документальні докази, доводить судові право вимоги до боржника, який не виконує зобов'язань з договору чи за законом [9, с. 123]. Ознаками, які притаманні наказному провадженню як самостійному різновидові непозовних проваджень, є: 1) об'єкт судового захисту – очевидні майнові права стягувача; 2) опосередкований зв'язок з відносинами, що мають ознаки спору про право (звернення до суду зумовлено наявним спором про цивільні майнові права, але суд не є предметом судового розгляду); 3) документарність доказової діяльності судді; 4) виключність застосування до обмеженого кола питань; 5) екстраординарне спрощення процесуальної форми.

Однією з категорій справ непозовного провадження в адміністративному судочинстві є справи, передбачені ст. 283 КАС України і пов'язані зі зверненням податкових органів. Належність цих справ до окремої групи впливає із комплексу обставин змістовного і формального характеру. Аналіз законодавства України дозволяє дійти до висновків, що справи, передбачені ст. 283 КАС України, – особливі. По-перше, звернення до адміністративного суду відбувається через подання заяви, яка не є позовною заявою, а становить окремий різновид заяв по суті справи. По-друге, п. 2 ч. 4 ст. 283 прямо вказує, що провадження за заявою податкових і митних органів не пов'язано зі спором про право. По-третє, ч. 5 ст. 283 КАС України встановлює, що повторне звернення до адміністративного суду тих саме суб'єктів з тими самими вимогами можливе, але водночас розгляд справи буде відбуватися за загальними правилами, тобто в порядку позовного провадження. Також варто вказати на сформульовану у Постанові Верховного Суду від 26 червня 2020 р. у справі № 280/2993/19 правову позицію, згідно з якою податковий орган самостійно визначає порядок звернення до адміністративного суду: в загальному порядку або відповідно до ст. 283 КАС України з метою термінового розгляду [10], тобто Верховний Суд також визнає існування двох типів провадження за зверненням податкових та митних органів: позовного і непозовного.

Аргументом на користь того, що досліджуваний тип провадження в адміністративному судочинстві є саме непозовним, можна вважати відсутність у таких справах спору про право і закріплення цієї ознаки як спеціальної підстави відмови у відкритті провадження за заявою податкового органу.

Звернення до досвіду цивілістів з питання встановлення наявності спору про право також не в змозі усунути усі суперечності. Так, наприклад, пропонується розглядати спір про право у жорсткій прив'язці до конкретних матеріальних правовідносин. Цей підхід ґрунтується на твердженні, що предметом судової діяльності виступають або матеріальні правовідносини, або юридичні факти, і саме предмет судової діяльності є визначальним чинником належності справи до позовного або непозовного провадження. Але такий критерій встановлення наявності спору про право не є абсолютним. Як наголошує В.В. Комаров, у непозовному провадженні предметом судової діяльності виступають юридичні факти, але хибним є твердження, що предмет судової діяльності в позовному провадженні зводиться виключно до правовідносин. У позовному провадженні предметом судової діяльності є також юридичні факти, але його особливість виявляється в тому, що ці юридичні факти водночас є підставою правовідносин, з яких виник спір про право [1, с. 24]. Так, рішення адміністративного суду про наявність у справі непозовного провадження, ініційованої податковими органами, спору про право, має ґрунтуватися не лише на твердженнях цих органів, які вимагають встановити і зафіксувати факт – підставу вжиття обмежувальних заходів до платника податків, але й переконатися в тому, що зазначені факти одночасно не породжують спірних правовідносин.

З'ясовуючи питання про наявність чи відсутності спору про право, адміністративний суд має перевірити наявність обставин, що є підставою для вжиття податковими органами обмежувальних заходів. У цьому зв'язку слід звернутися до наукового висновку, наданого А.О. Монаснко. Аналізуючи зміст діяльності адміністративних судів зі встановлення фактів, що зумовлюють вимогу податкового органу про підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків, він зазначає, що для вирішення такої справи адміністративний суд має встановити: 1) наявність однієї або декількох обставин, визначених у ч. 94.2 ст. 92 Податкового кодексу (ПК) України [11], факт наявності яких (якої) має бути доведений податковим органом; 2) додержання податковим органом строку подання заяви протягом 24 годин з моменту встановлення обставин, що зумовлюють звернення до суду (ч. 2 ст. 283 КАС України); 3) додержання податковим органом вимог до заяви у письмовій формі, зазначених у пунктах 1-6 ч. 2 ст. 283 КАС України [12, с. 27]. Так, суд перевіряє фактологічне обґрунтування наявності обставин, передбачених ПК України, (матеріальний аспект) і дотримання податковим органом вимог КАС України до ініціювання непозовного провадження (процесуальний аспект).

Характерною рисою провадження у справах, передбачених ст. 283 КАС України, є пов'язаність із загальним позовним провадженням. По суті, одне й те саме питання, хоча із застереженнями стосовно пред-

мету і меж доказової діяльності адміністративного суду і сторін, може розглядатися як в позовному, так і непозовному провадженні. Характер зв'язку між позовним і непозовним провадженням у справах за зверненням податкових органів визначається по-різному. З одного боку, виходячи із формально-догматичного трактування змісту ст. 283 КАС України, позовне провадження у таких справах можливе лише за умови, якщо податковий орган звертався із заявою, але отримав відмову у відкритті непозовного провадження. Інакше кажучи, непозовне провадження є основною формою вирішення такого роду справ, а також є умовою, своєрідним допуском, до розгляду справи у позовному провадженні. Такого погляду дотримується А.О. Монаєнко, який відзначає, що податковий орган у тлумаченні ч. 5 ст. 283 КАС України не має права звертатися до суду з вимогою про підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків у загальному порядку після залишення попередньої заяви із такою вимогою без розгляду, оскільки це право у податкового органу виникає у разі відмови у відкритті провадження у справі за заявою [12, с. 28].

З іншого боку, загальне позовне і непозовне провадження за зверненням податкових органів співіснують як альтернативні форми судової легалізації застосування обмежувальних заходів і суб'єкт владних повноважень самостійно обирає ту форму, яку вважає більш прийнятною для вирішення питання. Таку думку поділяє, зокрема, О.В. Ільницький [13, с. 198], і саме вона, як виявляється, дозволяє правильно визначити природу непозовного провадження за ст. 283 КАС України з урахуванням завдань і принципів адміністративного судочинства.

Варто зазначити, що особливості провадження у справах, передбачених ст. 283 КАС України зумовлюють низку питань теоретичного і правозастосовного характеру, пов'язаних із доказуванням. Так, наприклад, вичерпний перелік підстав арешту майна платника податків передбачений ПК України: 1) платник податків порушує правила відчуження майна, що перебуває у податковій заставі; 2) фізична особа, яка має податковий борг, виїжджає за кордон; 3) платник податків відмовляється від проведення документальної або фактичної перевірки, за наявності законних підстав для її проведення, або від допуску посадових осіб контролюючого органу; 4) відсутні дозволи (ліцензії) на здійснення господарської діяльності, а також у разі відсутності реєстраторів розрахункових операцій, зареєстрованих у встановленому законодавством порядку, крім випадків, визначених законодавством; 5) відсутня реєстрація особи як платника податків у контролюючому органі, якщо така реєстрація є обов'язковою, або коли платник податків, який отримав податкове повідомлення або має податковий борг, вчиняє дії з переведення майна за межі України, його приховування або передачі іншим особам; 6) платник податків відмовляється від проведення перевірки стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі; 7) платник податків не допускає податкового керуючого до складення акта опису майна, яке передається в податкову заставу; 8) платник податків відмовляється від проведення інвентаризації основних засобів, товарно-мате-

ріальних цінностей, коштів (зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки) [11].

Зазначені обставини і є тими фактами, що має бути встановлено адміністративним судом в ході непозовного провадження. Водночас докази, аргументи, пояснення, надані особою, до якої це провадження здійснюється, лише в тому випадку засвідчуватимуть наявність спору про право і необхідність розгляду справи у позовному провадженні, якщо вони спростовують факти, на яких ґрунтується вимога податкового органу. Як наголошує Ю.П. Битяк, діяльність суду спрямована на перевірку легітимності документа, що передбачає оцінювання поведінки не стільки особи, до якої застосовується примусовий захід, скільки дотримання представником влади вимог, які ставляться до правових актів управління [14, с. 79-80]. Слід зауважити, що у випадку, якщо докази, надані податковим органом на підтвердження факту, передбаченого ч. 94.2 ст. 92 ПК України, не дозволяють зробити однозначний висновок з його наявності – це є підставою для відмови у задоволенні вимог заявника. Спірним є питання до реалізації активної ролі адміністративного суду у справах непозовного провадження, зокрема, передбаченої ст. 283 КАС України. Виходячи з принципу офіційного з'ясування обставин справи, суд має вжити усіх заходів, зокрема до виявлення та витребування доказів з власної ініціативи. Водночас, вирішуючи питання про реалізацію такого повноваження судом, слід врахувати, по-перше, обмеженість строку провадження, по-друге, предмет доказування, який повністю перебуває у володінні податкового або митного органу. Так, можна зробити висновок, що витребування доказів судом у непозовному провадженні у справах, передбачених ст. 283 КАС України, є допустимим лише у виключних випадках.

Характеризуючи засоби доказування у досліджуваній категорії справ можна зробити висновок з абсолютного переважання письмових доказів (окрім справ стосовно недопуску). У поєднанні з основною функцією непозовного провадження за ст. 283 КАС України у швидкому вирішенні питання, а також із загальною спрямованістю на стягнення боргу, це дозволяє говорити про наявність ознак, характерних для наказного провадження. Універсальність досліджуваної процесуальної форми стосовно вирішення досить широкого, але конкретизованого в закритого переліку питань, говорить і про наявність ознак окремого провадження.

## ВИСНОВКИ

Особливості процесуальної форми непозовного провадження у справах, передбачених ст. 283 КАС України, є відбиттям його мети і отримали вираз в такому: 1) скорочення строку звернення до суду із заявою (24/48 год з моменту встановлення обставин, що зумовлюють звернення до суду), строку усунення недоліків заяви (24 год), строку розгляду і вирішення справи (96 год з моменту встановлення обставин, що зумовлюють звернення заявника до суду); 2) обмеженість правомочностей суду на стадії відкриття провадження (не передбачено можливості залишення заяви без розгляду); 3) неможливість застосування процесуального режиму письмового провадження; 4) особливості предмету і засобів доказування; 5) спеціальні

вимоги до апеляційного оскарження судових рішень.

Отже, справи, передбачені ст. 283 КАС України, становлять самостійний різновид судової процесуальної форми, що реалізується в межах адміністративного

судочинства. Особливе (непозовне) провадження адміністративного судочинства не є однорідним утворенням і поєднує в собі дві самостійні процесуальні форми вирішення справ безспірною характеру.

### Список використаних джерел

1. Окреме провадження: монографія / за ред. В.В. Комарова. Харків. Право, 2011. 312 с.
2. Свідерська М.В. Історичні аспекти спрощення цивільного судочинства у країнах Європи. *Актуальні питання реформування правової системи України*: зб. наук. статей за матеріалами II Міжвузівської наук.-практ. конференції (Луцьк, 27–28 травня 2005 р.). Луцьк. Вежа, 2005. С. 151-155.
3. Постанова Верховного Суду від 22 квітня 2020 року у справі № 200/14136/17 (провадження № 61-15965св19) URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88909705>
4. Колос А. Теоретичні проблеми спрощеного провадження у цивільному процесі. *Цивільне право і процес*. 2019. С. 32-35.
5. Балюк Т.М. Юридична природа окремого провадження у справах про надання права на шлюб. *Вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2021. № 64. С. 88-93.
6. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. С.Я. Фурси. Київ, 2006. 912 с.
7. Цивільне процесуальне право України / за заг. ред. С.С. Бичкової. Київ, 2009. 760 с.
8. Вербіцька М.В. Наказне провадження у цивільному процесі України: дисертація ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Львів. 2011. 231 с.
9. Труфанова Ю., Голова В. Наказне провадження як спрощена форма розгляду цивільних справ. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. Вип. 2 (22). С. 119-124. URL: <http://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1008/pdf>
10. Постанова Верховного Суду від 26 червня 2020 року у справі № 280/2993/19. URL: <https://zakononline.com.ua/court-practice/show/14605>
11. Податковий кодекс України: Закон України від 2.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
12. Збірник правових позицій Верховного Суду та висновків членів Науково-консультативної ради з оподаткування та публічної фінансової політики / упоряд. М.І. Смокович, та ін. Київ, 2022. 264 с.
13. Ільницький О. Характеристика правового спору з позицій концепції правовідношення. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 3 (70). С. 195-203.
14. Битяк Ю. Процесуальна форма відправлення правосуддя в спорах за участю суб'єкта владних повноважень. *Право України*. 2006. № 10. С. 79–80.

### References

1. Separate proceedings: monograph / ed. V.V. Komarov. Kharkiv, 2011. 312 p. (in Ukrainian).
2. Sviderska M.V. Historical aspects of simplification of civil proceedings in Europe. *Topical Issues of Reforming the Legal System of Ukraine*: collection of scientific articles based on the materials of the II Interuniversity Scientific and Practical Conference (Lutsk, May 27–28, 2005). Lutsk, 2005. pp. 151-155. (in Ukrainian).
3. Resolution of the Supreme Court of April 22, 2020 in the case № 200/14136/17 (№ 61-15965sv19) URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88909705> (in Ukrainian).
4. Kolos A. Theoretical problems of simplified proceedings in civil procedure. *Civil law and procedure*. 2019. pp. 32-35. (in Ukrainian).
5. Baliuk T.M. The legal nature of separate proceedings in cases of granting the right to marry. *Bulletin of Uzhhorod National University*. Series "Law". 2021. № 64. pp. 88-93. (in Ukrainian).
6. Civil Procedure Code of Ukraine: scientific and practical commentary: in 2 vol. / ed. S.Ya. Fursa. Kyiv, 2006. 912 p. (in Ukrainian).
7. Civil Procedure Law of Ukraine / ed S.S. Bychkova. Kyiv, 2009. 760 p. (in Ukrainian).
8. Verbitska M.V. Order proceedings in civil procedure of Ukraine: diss. ... PhD in legal sciences: 12.00.03. Lviv. 2011. 231 p. (in Ukrainian).
9. Trufanova Y., Holova V. Order proceedings as a simplified form of consideration of civil cases. *Actual problems of jurisprudence*. 2020. Issue. 2 (22). pp. 119-124. URL: <http://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1008/pdf> (in Ukrainian).
10. Resolution of the Supreme Court of June 26, 2020 in the case № 280/2993/19. URL: <https://zakononline.com.ua/court-practice/show/14605> (in Ukrainian).
11. Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine of 2.12.2010. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (in Ukrainian).
12. Collection of legal positions of the Supreme Court and conclusions of the members of the Scientific Advisory Council on Taxation and Public Financial Policy / eds. M.I. Smokovych et al. Kyiv, 2022. 264 p. (in Ukrainian).
13. Ilnytskyi O. Characteristics of a legal dispute from the standpoint of the concept of legal relations. *Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2012. № 3 (70). pp. 195-203. (in Ukrainian).
14. Bytiak Yu. Procedural form of administration of justice in disputes involving the subject of power. *Law of Ukraine*. 2006. № 10. pp. 79–80. (in Ukrainian).

**Pavlo VOVK**

Head of the District Administrative Court of Kyiv

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8187-1849>

e-mail: [VovkPC@gmail.com](mailto:VovkPC@gmail.com)

## THE SPECIFICITY OF THE PROCEDURAL FORM OF SPECIAL PROCEEDINGS IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS: ON THE EXAMPLE OF CASES AT THE REQUEST OF TAX AUTHORITIES

**Introduction.** The unity of the procedural form in administrative proceedings is violated by the existence of cases not related to a legal dispute. There are not many such cases, but given the specifics of the configuration of public-law disputes, it can be assumed that they have the potential for further expansion, based on the general trend of strengthening judicial control over the activities of subjects of power. An example of such cases are the cases provided for in Art. 283, CAS of Ukraine.

**The purpose of the paper** is to find out the specifics and features of the procedural form of special proceedings in administrative proceedings on the example of cases at the request of tax authorities.

**Results.** The appropriateness of cases related to the appeal of tax authorities to a separate group results from a complex of circumstances of a substantive and formal nature. The analysis of the legislation of Ukraine allows us to come to the conclusion that the cases provided for in Art. 283 CAS of Ukraine are special. An argument in favor of the fact that the investigated type of proceedings in administrative proceedings is non-suitable can be considered the absence of a dispute about the right in such cases and the establishment of this feature as a special reason for refusing to open proceedings at the request of the tax authority. A characteristic feature of proceedings in cases provided for by Art. 283 of the Civil Code of Ukraine, there is a connection with the general claim proceedings. In essence, the same issue, although with reservations regarding the subject matter and limits of the evidentiary activity of the administrative court and the parties, can be considered both in actionable and non-actionable proceedings. General actionable and non-actionable proceedings at the request of tax authorities coexist as alternative forms of judicial legalization of the application of restrictive measures, and the subject of authority independently chooses the form that it considers more acceptable for solving the issue. And it is this feature that allows you to correctly determine the nature of non-claim proceedings under Art. 283 of the CAS of Ukraine, taking into account the tasks and principles of administrative proceedings.

**Conclusion.** Thus, cases provided for by Art. 283 of the Civil Procedure Code of Ukraine constitute an independent type of judicial procedural form that is implemented within the framework of administrative proceedings – a special non-suitable proceeding.

**Keywords:** administrative proceedings, non-suitable proceedings, procedural form of administrative proceedings, special proceedings in administrative proceedings, cases at the request of tax authorities